

Yas Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yas Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32904>

Özet

Yas Ölçe?i, Seher Balc? Çelik taraf?ndan 2006 y?l?nda geli?tirilmif? olup, bireylerin kay?p sonras? ya?ad?klar? çok boyutlu yas tepkilerini psikometrik olarak ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, 35 maddeden ve dört temel alt boyuttan olumaktadır: Fiziksel, Duygusal, Bili?sel ve Davran??sal tepkiler. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in yap?sal geçerli?ini göstermek amacıyla faktör analizi teknikleri kullan?larak gerçekte?tirilmif? ve yüksek düzeyde güvenilirlik katsay?lar? elde edilmitir. Bu araç, özellikle psikolojik dan??ma ve rehberlik alan?nda, yas sürecinin yo?unlu?unu ve do?as?n? belirlemek için önemli bir de?erlendirme araçdır.

Anahtar Kelimeler

Yas Ölçe?i, yas, kay?p, psikolojik de?erlendirme, ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenilirlik.

Yazarlar

Seher Balc? Çelik

Amaç

Yas Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin bir kay?p olay? sonras?nda gösterdikleri yas tepkilerinin kapsam?n? ve ?iddetini sistematik bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek, yas sürecinin sadece duygusal de?il, ayn? zamanda fiziksel, bili?sel ve davran??sal boyutlar?n? da kapsayacak ?ekilde çok yönlü bir de?erlendirme sunmak üzere tasarlanm??tır. Elde edilen puanlar, profesyonellerin bireylerin yasla ba?a ç?kma düzeylerini anlamalarına ve uygun müdahale stratejilerini belirlemelerine yardımcı olur.

Yap?

Ölçek, yas tepkisini dört ana boyutta inceleyen çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, yas?n karma??k do?as?n? yans?tır ve bireyin ya?am?n?n farklı alanlarına etkisini de?erlendirir. Toplam 35 maddeden oluan ölçekte, her bir alt boyut, yas?n özgül bir tezahür alan?n? temsil etmektedir.

Fiziksel Boyut (5 madde): Kayb?n yol açt?? somatik ve bedensel tepkileri (örneğin, a?lama, uyku bozukluklar?) ölçer.

Duygusal Boyut (10 madde): Üzüntü, öfke, suçluluk gibi yo?un duygusal tepkileri ve duygular? ifade etme zorlu?unu de?erlendirir.

Bili?sel Boyut (10 madde): Kay?p hakk?ndaki dü?ünceleri, anlam aray??n? ve hayat?n anlamsızlı??na dair inançlar? kapsar.

Davranışsal Boyut (10 madde): Kayıp nesne veya kişiyle ilgili davranışsal dehişiklikleri, anılar sürdürme çabaları veya günlük ilevsellikten uzaklaşmayı ölçer.

Geçerlik

Yas Ölçeği'nin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla kapsamlı istatistiksel analizler yürütülmüştür. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin kuramsal olarak öngörülen dört boyutlu yapışın ampirik verilerle uyumlu olduğu saptanmıştır.

Geçerlik çalışması kapsamında uygulanan Temel Bileşenler Analizi (TBA) ve Varimax Dik Döndürme teknikleri, maddelerin ilgili faktörlere yüklenimini doğrulamıştır. Ölçekteki maddelerin faktör yükleri, güçlü ve kabul edilebilir düzeyler olan **.311** ile **.845** arasında dehişmektedir, bu da maddelerin ölçülen alt boyutları temsil etme yeterliliğini göstermektedir.

Güvenirlik

Yas Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri, ölçeğin tutarlı ve kararlı ölçümler sağladığını ortaya koymuştur. İç tutarlılığın değerlendirilmesi için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır.

Ölçeğin dört alt boyutuna ilişkin iç tutarlılık katsayıları **.62** ile **.90** arasında dehişmektedir. Bu aralık, alt boyutların genel olarak iyi ila mükemmel düzeyde tutarlılığına sahip olduğunu göstermektedir. Ölçeğin toplam puanının iç tutarlılık katsayısı ise oldukça yüksek bir değer olan **.96** olarak hesaplanmıştır, bu da ölçeğin bütün olarak yas yapışın ölçmede üstün bir güvenilirliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca, ölçeğin düzeltilmiş madde toplam puan korelasyon katsayılarının **.30** ile **.87** arasında dehiştiği belirlenmiştir ki bu da maddelerin genel ölçek puanına anlamlı katkı sağladığını gösterir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal uyumunu belirlemek amacıyla Temel Bileşenler Analizi (TBA) kullanılmıştır. Bu analiz, ölçeğin dört boyutlu modelinin verilerle uyumunu test etmek için kritik öneme sahiptir.

Faktör yapışın yorumlanabilirliğini ve ayrılmayı optimize etmek amacıyla **Varimax Dik Döndürme** tekniği uygulanmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin kuramsal çerçeveye uygun olarak dört belirgin faktöre ayrıldığını doğrulamıştır: Fiziksel, Duygusal, Bilişsel ve Davranışsal. Faktör yüklerinin geniş bir yelpazede (.311 - .845) dağılımı, her bir maddenin kendi faktörünü güçlü bir şekilde temsil ettiğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme Ölçeği

Format: Öz Bildirim Envanteri

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Kayıp yaayan bireyler)

Ya? Grubu: Yetkin

Popülasyon Detaylar?: Orijinal geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında kullanılan örneklem detayları için kaynak makaleye başvurulması gerekmektedir.

Test Metodolojisi: Ölçek, 35 maddeden oluşmakta ve cevaplar 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilmektedir (1=hiçbir zaman - 5= her zaman). Yüksek puanlar, yas tepkilerinin daha yoğun olduğunu işaret eder.

Anahtar Kelimeler

Yas tepkileri, psikometrik araç, çok boyutlu yas, Cronbach Alfa, faktör yükleri, Türkçe ölçek.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: balseher@yahoo.com

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Yas Ölçeği, Seher Balçık Çelik tarafından geliştirilmiş ve ilk olarak 2006 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarın izni gerekebilir.

Ölçeğin tam metni ve detaylı metodolojisi, orijinal yayının linkinden erişilebilir: pdrdergisi.org. Ayrıca, ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yas-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Balc?-Çelik, S. (2006). Yas Ölçe?i: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Türk Psikolojik Dan??ma ve Rehberlik Dergisi*,3(25), 105-114.

Yas Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 4 alt boyut ve 35 maddeden olu?maktadır:

Fiziksel (5m): Akl?ma geldikçe a?!?yorum.

Duygusal (10m): Duygular?m? ifade etmekte zorluk çekiyorum.

Bili?sel (10m): Hayat?n anlams?z oldu?unu dü?ünüyorum.

Davran??sal (10m): Onun sevdi?i ?eyleri yap?yorum.

ARABPSYCHOLOGY.COM